

Verslag centraal examen drama vmbo 2023-1



filmstill uit *Trojan Wars*

Dit jaar hebben 509 kandidaten het examen uit het eerste tijdvak drama vmbo gemaakt. In het examen stonden twee theatervoorstellingen centraal: *Back to Oz* (van Het Filiaal theatermakers in samenwerking met K.O.Brass en Slagwerk Den Haag) en *Trojan Wars* (van Het Nationale Theater). Ook maakten de eindexamenkandidaten kennis met de Netflixserie *Undercover*.

Gegevens

Uit de quickscan, die door 45 docenten na afname van het examen werd ingevuld, bleek dat 66% van deze docenten het examen moeilijk vond. Het merendeel merkte op dat het examen te lang was, maar liefst 92%. Iets meer dan de helft van de docenten (52%) vond dat het examen voldoende aansloot op het gegeven onderwijs, sommigen vonden deze aansluiting goed (26%). Docenten konden ook een waarderingcijfer geven en deelden vijven (28%), zessen (36%) en zevens (24%) uit. Uit de toets- en itemanalyse is gebleken dat het examen een gemiddelde p'-waarde van .51¹ heeft en een betrouwbaarheid van 0,80.

Uit de psychometrische gegevens valt voorzichtig op te maken dat de hoge moeilijkheidsgraad van het examen in relatie staat tot de tijdnood die kandidaten hebben ervaren. Deze conclusie is niet alleen gebaseerd op de psychometrische gegevens, maar ook op geluiden vanuit de docentenbespreking en gesprekken met de vaststellingscommissie. Voor deze tijdnood is uiteindelijk gecompenseerd en dat resulteerde in een N-term van 1,7.

¹ De p'-waarde is een getal dat de moeilijkheidsgraad aangeeft (maximum is 1.00, minimum is 0.00).

Vragen uitgelicht

Het examen kende een aantal moeilijke vragen. Soms waren dit vragen die voornamelijk begrippenkennis toetsten. Een voorbeeld daarvan is fictionalisering bij vraag 24, een begrip dat nog niet eerder in een examen voorkwam. Zowel de vaardige als de minder vaardige kandidaat wist niet wat dit begrip inhield, en dat resulteerde in een vraag met een lage p'-waarde (.17). Ook begrippen die vaak in examens voorkomen, zoals 'theatrale middelen', bleken moeilijk toepasbaar te zijn voor kandidaten (p'-waarde .13). Andere vragen die begrippen toetsten, leverden daarentegen geen problemen op zoals vraag 3 ('motorisch moment' met p'-waarde .81) en vraag 10 ('open doekje' met p'-waarde .77), en kunnen zelfs beschouwd worden als de makkelijkere vragen van het examen. Wellicht heeft dit verschil in moeilijkheidsgraad te maken met het hoge of lage abstractieniveau van het begrip (taal), begrippen die wel of niet in de les worden behandeld, de plaatsing van het begrip in de vraag zelf of de aan- of afwezigheid van een fragment dat verduidelijking geeft. Ook de ruimte die het correctievoorschrift biedt, kan hierin een rol spelen.

Vanuit de docentenbespreking kwam kritiek op vraag 25, onder meer vanwege de omvang van de opgave: kandidaten moesten verschillende deelvragen beantwoorden, waarmee veel punten wel of niet behaald konden worden. Wil een examen recht doen aan verschillende vaardigheidsniveaus van kandidaten, dan moet het examen vragen van verschillende moeilijkheidsgraden bevatten. Op deze manier maakt het examen goed onderscheid tussen de verschillende vaardigheidsniveaus van kandidaten en kan (ook) de zeer vaardige kandidaat zich onderscheiden van vaardige en de wat minder vaardige kandidaat. Dit soort complexe vragen zoals vraag 25 maken dat mogelijk.

Nieuwe ontwerp opdrachten

In januari is tijdens de landelijke kick-off genoemd dat examenmakers zich bezighouden met het ontwikkelen van nieuwe ontwerp opdrachten. Een belangrijke reden om deze opdrachten op te nemen in het examen is om afwisseling in vraagvormen te creëren. Ook bieden dergelijke opdrachten kandidaten die minder taalvaardig zijn een kans om op een andere manier tot een juist antwoord te komen. Sommigen kunnen bijvoorbeeld het begrip mise-en-scène niet goed verwoorden op papier, terwijl ze het wel kunnen toepassen in de praktijk.

Vraag 6 is een voorbeeld van een nieuwe ontwerp opdracht. Ondanks dat kandidaten goed moesten kijken naar het fragment om de werking van green screen te doorgronden, vonden zij deze vraag niet moeilijk (p'-waarde van .76).



Vraag 6 van 36 2p

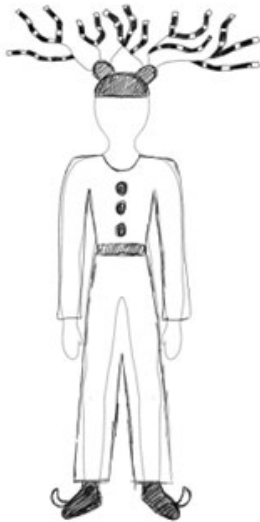
De vragen 6 en 7 gaan over hetzelfde fragment.

De zus van de heks is verpletterd onder de presentatiedesk van Doortjes weerprogramma. De heks hoort dat Doortje haar zus heeft verpletterd en gaat wraak nemen.

De heks wordt door verschillende camera's gefilmd. Een van de camera's zorgt ervoor dat je de heks geprojecteerd ziet op het scherm.

- **Teken in de uitwerkbijlage deze camera op de juiste plek.**
- **Leg daarna uit hoe de projectie van de heks én van de maquette op het scherm tot stand komt.**

Een ander voorbeeld van een ontwerpopdracht is vraag 15 waarbij kandidaten gevraagd werd om een kostuum te tekenen. Ook deze vraag was niet moeilijk (.87), maar maakte wel beter onderscheid tussen de vaardige en minder vaardige kandidaat dan vraag 6. Misschien had dit te maken met het aantal deelvragen, en met een specifieke vaardigheid die hier werd getoetst, namelijk het vertalen van woord naar beeld. Docenten vertelden dat kandidaten dit een leuke opdracht vonden. Alleen de plek van deze opdracht in blok 2 bleek minder gunstig te zijn. Sommige kandidaten besteedden veel tijd aan de vraag, waardoor ze minder tijd over hadden voor het laatste blok van het examen.



Vraag 15 van 36

3p

De kostuums van de goden Aphrodite en Zeus zijn heel bijzonder. Jij bent kostuumontwerper en ontwerpt een kostuum voor een andere godin: Artemis. Artemis is de godin van de maan, ze beschermt de dieren waarop gejaagd wordt en is een goede boogschutter.

Teken het kostuum van de godin Artemis in de uitwerkbijlage.

Doe het als volgt:

- De tekening moet een volledig kostuum zijn, van hoofddeksel tot en met schoenen.
- Het kostuum moet twee kenmerken van Artemis verbeelden.
Kies uit: maan, beschermer van dieren, boogschutter.
- Leg elk kenmerk uit.

Let op:

Je wordt niet getoetst op je tekenkwaliteit en -vaardigheid.

Je laat kleur buiten beschouwing.

De blik gericht op 2024

Het centraal examen drama 2024 is geconstrueerd aan de hand van de nieuwe, aangepaste syllabus die te vinden is op [Examenblad](#). Naar aanleiding van het examen in 2023 zal er door de examenmakers met extra aandacht gekeken worden naar de lengte van het 2024-examen. Afgelopen jaar werd Autoplay als fall back voor de laatste keer ingezet. Vanaf 2024 wordt Autoplay niet meer gebruikt.

Marieke Kraft, toetsdeskundige bij Stichting Cito
Reageren? Stuur een mail naar marieke.kraft@cito.nl